

Nyhetsbrev fra URBACT

August 2015

URBACT AUGUST 2015:

- MER ENN 400 BYER MELDTE SIN INTERESSE
- BETRAKTNINGER OM HELLAS

FLERE ENN 400 BYER MELDER SIN INTERESSE! HER ER NOEN INNBLIKK ETTER FØRSTE RUNDE

Av Melody Houk

Like etter at programmet ble godkjent i desember 2014, inviterte URBACT III til første runde i etableringen av 20 tematiske nettverk. Målet er å hjelpe europeiske byer i utformingen av bærekraftige og integrerte urbane strategier og handlingsplaner. Innenfor rammen til første runde ble det

sendt inn 99 nettverkssøknader som omfatter flere enn 400 europeiske byer. Dette er et klart tegn på at behovet er stort på lokalt nivå. Byene ser etter muligheter til å dele erfaringer, finne løsninger og bedre kapasiteten til å gripe fatt i de komplekse utfordringene de står overfor i dag.

HVA STÅR PÅ AGENDAEN TIL EUROPEISKE BYER I DAG?

I den første runden av URBACT III ble byene invitert til å presentere nettverkssøknader for 10 av de 11 tematiske utfordringene (TO) i ERDF-forordningen:

- Styrke forskning, teknologisk utvikling og innovasjon (TO1)
- Forbedre tilgang til, bruk av og kvalitet på informasjons- og kommunikasjonsteknologi (TO2)
- Forbedre konkurransekraften til små og mellomstore bedrifter (TO3)
- Støtte overgang til lavkarbonøkonomi i alle sektorer (TO4)
- Fremme tilpasning til klimaendringer, risikoforebygging og ledelse (TO5)
- Beskytte miljøet og fremme ressurseffektivitet (TO6)
- Fremme bærekraftig transport og fjerne flaskehals i viktig infrastruktur (TO7)
- Fremme sysselsetting og mobilitet i arbeidslivet (TO8)
- Fremme sosial inkludering og bekjempe fattigdom (TO9)
- Investere i utdanning, ferdigheter og livslang læring ved å utvikle infrastrukturen for utdanning og opplæring (TO10)

Gjennomgangen av søknadene fra byene gir oss innsikt i hvilke politiske spørsmål som står høyt på agendaen når det gjelder byutvikling.

Resultatet er slående: 36 % av nettverkssøknadene gjelder tematisk mål 9, som omfatter **sosial inkludering** (27 %) og tematisk mål 8, **sysselsetting** (9 %). Denne dominansen viser tydelig at hundrevis av europeiske byer fortsatt sliter med konsekvensene av den økonomiske krisen. Bildet blir enda klarere når man ser at to tredjedeler av forslagene ledes av portugisiske, spanske, italienske og greske byer. Dessuten er arbeidsmarkedstiltak et sentralt tema for alle nettverkssøknadene, som tar sikte på fremme entreprenørskap og hjelpe små og mellomstore bedrifter (10 % av prosjektene, med spesielt fokus på detaljhandel, digital/kreativ økonomi,

samarbeid mellom forskning, næringsliv og offentlig sektor etc.).

25 % av søknadene falt inn under de tematiske målene 4 og 6, som gjelder **miljøspørsmål**. Dette er altså den nest viktigste utfordringen som byene er villige til å samarbeide med andre byer i Europa om. Byene sender søknader til URBACT for å utveksle, lære og skape lokale handlingsplaner for byfornyelse, med det for øye å forbedre gjenbruk av bygninger og områder som står tomme eller har lav utnyttingsgrad og øke tettheten til den urbane strukturen, slik at byspredningen begrenses.

Hvor ser URBACT størst interesse for samarbeid på tvers av landegrensene?

Oversikten over temaene som går igjen i nettverkssøknadene gir et godt bilde på det som opptar byene, men det er også interessant å se på den geografiske spredningen av kandidatbyene.

Flere enn 40 % av svarene kom fra Søreuropeiske byer i Italia, Spania, Hellas og Portugal. Italia utmerker seg som ofte før i URBACT-sammenheng med nesten 70 byer som deltar, hvorav 21 byer som søker om å lede nettverk.

En av nyhetene er at Kroatia har kommet med i programmet. I løpet av det siste året har de nasjonale myndighetene gjort en betydelig

innsats for å sette seg inn i URBACT og hjelpe byene med å gjøre seg kjent med programmet. Resultatet er enestående: Kroatiske byer tar et stort sprang inn i URBACT med 19 byer som deltar i 40 nettverkssøknader!

Man kan ellers merke seg at blant EU15-landene, så ligger Storbritannia på 8. plass når det gjelder deltakelse. 19 britiske byer deltar, noe som viser en vedvarende interesse fra lokale myndigheter for samarbeidsformer med utspring i EU.

Sist, men ikke minst ser vi sterk deltagelse fra byer i EU12-landene, som utgjør 25 % i denne runden. Romania og Polen leder an med rundt 15 byer fra hvert land (noen er involvert i flere prosjekter).

Hva skjer videre?

Nettverkssøknadene gjennomgås nå av uavhengige eksperter for å vurdere kvaliteten. URBACT Monitoring Committee vil i første halvdel av september 2015 avgjøre hvilke 20 tematiske nettverk som skal etableres. Følg med på nyhetene fra oss etter sommeren for å finne ut hvilke prosjekter som blir godkjent for utviklingsfasen. På det stadiet har prosjektene 6 måneder til å gjøre ferdig nettverksforslagene og etablere partnerskap.

Det byr på flere muligheter til å slutte seg til URBACT!

Lederskap og folkets makt: Betraktninger om Hellas

Av Eddy Adams

Hellas på hjernen

Akkurat nå er det vanskelig å overse Hellas. Nylig sa grekerne sin mening i folkeavstemningen og definerte dermed sin egen og Europas fremtid på den ene eller andre måten. Viser Athen oss begynnelsen på slutten eller slutten på begynnelsen?

Hvordan skal vi tolke Tsipras' beslutning om folkeavstemning? Er det en ansvarsfraskrivelse? Er det et kunstgrep i kampen mot kreditorene til Hellas? Uansett hva vi mener, så viser dette en ny type lederskap som er formet av den pågående krisen.

Gresk folkemakt har en lang historie

På en workshop i Berlin i forrige uke ble jeg minnet om en annen gresk forbindelse til begrepet folkemakt, som har mye dypere røtter. Det var på et arrangement der byen Amersfoort presenterte sin nye styringsmodell for byen. Noen av dere kjenner allerede til dette fra vår tidligere omtale under temaet [Social Innovation](#).

For de som ikke har hørt om Amersfoort-prosjektet, så dreier det seg om en ambisiøs ferd i samarbeid med byens innbyggere. Kjernen i tilnærmingen er myndighetenes vilje til å «slippe taket» og mobilisere beboerne i en rekke lokale prosjekter som finansieres med offentlige midler. Samtidig har de ansatte i kommunen fått i oppgave å tenke nytt når det

gjelder sin egen rolle. Målet er at de skal komme seg ut av kontoret og påta seg en sentral meglerrolle i lokalsamfunnet. Denne innovasjonen har blitt omtalt som «frittgående» offentlige ansatte. Borgermesteren i byen, Lucas Bolsius, leder et team som oppmuntrer til «kollektivt lederskap». Han ga selv startskuddet for denne utviklingen da han betegnet året 2014 som «endringsåret». Siden har ingenting vært det samme.

Den greske forbindelsen til denne historien kommer via David van Reybrouk, som utviklet ideen om **G1000**. Kjernen i konseptet er at innbyggerne velges ut ved loddtrekning til å delta i styringen av byen som en del av borgerplikten sin (slik som jurytjeneste i dag). Ideen om G1000 oppstod i Brussel og ble utviklet i Amersfoort, hvor den dannet grunnlaget for byens nye prosjekter. Resultatet er at frivillige innbyggere har en viktig rolle i byutviklingen i denne nederlandske byen.

Prosessen bærer gjenklang av det greske prinsippet om utvelgning via loddtrekning for utføring av **borgerplikt**. Deres grunnidé var også at alle borgere skulle være beredt til å gjøre en innsats når det var deres tur. Van Reybrouk hevder at denne modellen er interessant nå, på grunn av demokratisk underskudd og mangel på tillit mellom politikerne og folket. Han konkluderer med at vi trenger en radikal fornyelse for å redde vårt demokratiske system. Han er spesielt kritisk til valgprosessen.

Verdien av å lytte

Vi har tidligere sett på det mer omfattende spørsmålet om forbindelsen mellom lederskap og maktoverføring til folket. Et eksempel er borgermesteren i Seoul, **Park Won-Soon**. Byutvikling er stadig i søkelyset, og mye spennende aktivitet er i gang for å mobilisere innbyggere, både for å dra nytte av ideene deres og for å bygge tillit. Borgermester Parks mantra er at dette må begynne med å lytte til innbyggerne.

En fersk NESTA-publikasjon som heter **Rethinking Smart Cities from the Ground Up**

inneholder noen gode eksempler på hvordan byer over hele verden tilnærmer seg dette.

Et eksempel er **Peta Jakarta**, som har innført en rekke løsninger ved bruk av nettdugnad på sosiale medier. En av dem er Qlue, som tar imot flomrapporter fra innbyggerne via Twitter – noe som er svært nyttig i verdens mest flomutsatte byregion.

På våre breddegrader, og i nedslagsfeltet til URBACT, finner vi Paris og borgermesterens nye budsjetteringsmetode med innbyggerdeltakelse, som kalles «**Madame borgermester, jeg har en idé**». Hittil er den mest populære ideen å lage en rekke vertikale hager på byens bygninger. Initiativet blir det største budsjettprogrammet med innbyggerdeltakelse som er satt i gang noe sted i verden.

Smartere byer – og smartere ledere

Vi ser at det finner sted en revurdering av konseptet smart by, med en økende erkjennelse av at man har vært for avhengig av materiell og teknologibaserte løsninger. Fokuset må endres til myke løsninger og mennesker, for å oppnå bedre og mer bærekraftige løsninger med (i mange tilfeller) færre ressurser. Dette innebærer også en justering av næringslivets rolle, som må utvides fra bare å være en kortsiktig kommersiell motivasjon til å selge produkter.

Dette kan oppfattes som svært diffust, og gi en følelse av at vi går inn i uutforsket farvann. Vi startet i Hellas, og der har byer som Thessaloniki og Athen satset uavbrutt på innovasjon side krisen startet, med svært få ressurser. Vi har sett det i Spania også, hvor nylige valg har gitt en ny vinkling på utviklingen av borgernes deltakelse i lederskapet. I landets to største byer, Madrid og Barcelona, er det nå fremtredende motstandere av innstrammingspolitikken som har inntatt borgermesterstolene.

Begge to er kvinner som er fri for gamle politiske bindinger og med lang erfaring fra folkebevegelser. Ada Calao er allerede på plass i den katalanske hovedstaden, hvor hun setter

ny dagsorden og er i en ypperlig posisjon til å mobilisere helt nye maktnettverk i byen.

6

Vi er vitne til utviklingen av borgermakt i det 21. århundre. I Spania og Hellas kan vi se hvordan krisen har fremskyndet dette. Andre faktorer har også bidratt, som blant annet sosiale medier, sammenbrudd i tilliten til institusjoner og allmenn forargelse over systematisk korrupsjon. Uansett hva som blir resultatet i Hellas, så vokser ønsket om nye lederskapsmetoder seg stadig sterkere, og det kan mobilisere innbyggerne til å forvandle byene våre.

URBACT II

URBACT er et europeisk utvekslings- og læringsprogram som fremmer bærekraftig byutvikling.

Det gjør byer i stand til å arbeide sammen for å utvikle løsninger på store byutfordringer og styrker byene som nøkkelaktører i løsningen av stadig mer komplekse samfunnsproblemer. Programmet hjelper byene med å utvikle nye pragmatiske og bærekraftige løsninger som integrerer økonomiske, sosiale og miljømessige dimensjoner. Gjennom programmet kan byene utveksle arbeidsformer og erfaringer med fagpersoner som er involvert i storbypolitikk hele Europa. URBACT er 300 byer, 29 land og 5000 aktive deltakere.

www.urbact.eu/project

EUROPEAN
PROGRAMME
FOR
SUSTAINABLE
URBAN
DEVELOPMENT

